

6 Απριλίου 2015
Αριθμ. Πρωτ.: 181109/13969/2015
Πληροφορίες: Γιάννης Κωστής

ΙΚΑ - ΕΤΑΜ
Περιφερειακό Υποκατάστημα Θεσσαλονίκης
1. Γραφείο κ. Δ/ντή
2. Γραμματεία ΤΔΕ
Αριστοτέλους 15-17
546 24 Θεσσαλονίκη

Θέμα: Παρακράτηση στο διπλάσιο αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών ΕΚΑΣ που χορηγήθηκαν χωρίς προηγούμενη αίτηση του ασφαλισμένου ή δεν τεκμαίρεται δόλος.
Η με αριθμ. πρωτ. 501-2014-10811/28.1.2014 αίτηση θεραπείας του **** **

Αξιότιμες / οι κυρίες / κύριοι,

Ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρθρο 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003 εξετάζει αναφορά του κυρίου **** **ο οποίος ζητά την παρέμβαση της Αρχής σχετικά με ένσταση που εκκρεμεί στην ΤΔΕ του Υποκαταστήματός σας.

Συγκεκριμένα, όπως μας ενημερώνει ο κ. *****:

α. Συνταξιοδοτήθηκε από το Υποκατάστημα Θεσσαλονίκης με την με αριθμ. πρωτ. ****/**.2011 Απόφαση Δ/ντή, από **.**.2011

β. Η σύνταξη χορηγήθηκε, για πρώτη φορά μηχανογραφικά τον Ιούλιο του 2011.

γ. Με την αριθμ. ****/**.2012 Απόφαση ΤΕΑΙΤ του χορηγήθηκε και επικουρική σύνταξη η οποία του καταβλήθηκε τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους.

δ. Το Ιούνιο του 2013 του χορηγείται αναδρομικά, **και χωρίς προηγούμενη αίτησή του**, ΕΚΑΣ για το έτος 2013.

ε. Το επίδομα του χορηγείται και τον Ιούλιο 2013 και στη συνέχεια διακόπτεται.

στ. Τον Ιανουάριο του 2014, ο κ. **** ενημερώνεται για την με αριθμ. πρωτ. **1505/22.1.2014 Απόφαση Δ/ντή** με την οποία αναζητείται, **στο διπλάσιο**, το συνολικό ποσό του καταβληθέντος ΕΚΑΣ (ύψους 1610 ευρώ,) ως αχρεωστήτως καταβληθέν, αφού το σύνολο των συντάξιμων αποδοχών του ξεπερνούσε το ποσό των 850 ευρώ. **Σύμφωνα με την καταλογιστική Απόφαση (στη οποία γίνεται επίκληση του άρθρου 34 παρ. 6 του ν. 3996/2011) το ποσό αυτό αναζητείται στο διπλάσιο, κρίνοντας ότι η αχρεώστητη χορήγηση του ΕΚΑΣ οφείλεται στην απόκρυψη της επικουρικής σύνταξης από τον συνταξιούχο.**

ζ. Ενάντιον της παραπάνω Απόφασης κ. ***** υπέβαλε την με αριθμ. πρωτ. 501-2014-10811/28.1.2014 ένσταση ζητώντας να μη του επιβληθεί το πρόστιμο του διπλασιασμού του επιστρεπτέου ποσού, **διαφωνώντας με την εκτίμηση ότι εμφοχώρησε απόκρυψη στοιχείων εκ μέρους του.**

Στο σημείο αυτό επιθυμώ να σημειώσω ότι, όπως βεβαίως γνωρίζετε, σύμφωνα με το άρθρ. 4, παρ. 4 του νόμου 3094/2003,

«σε περίπτωση που ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή, ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται του θέματος πριν αποφασίσει το αρμόδιο όργανο ή παρέλθει άπρακτη προθεσμία 3 μηνών από την άσκηση της προσφυγής».

Με τα παραπάνω δεδομένα και την αυστηρή τήρηση των δεσμευτικών για μας διατάξεων, υπερεξαντήσαμε το προβλεπόμενο τρίμηνο, αναγνωρίζοντας παράλληλα τον φόρτο εργασίας σας, καθώς και την ιδιαιτερότητα του θέματος.

Με το παρόν έγγραφο, επιθυμούμε να έλθουμε στην ουσία της ερευνώμενης αναφοράς θέτοντας υπόψη σας συγκεκριμένες σκέψεις και παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη. Ευελπιστούμε ότι με τις διαπιστώσεις που ακολουθούν θα συμβάλλουμε στην δίκαιη κρίση της Τ.Δ.Ε έτσι ώστε η όποια Απόφαση ληφθεί να μην αφήσει περιθώρια βάσιμης αμφισβήτησής της από τους ενδιαφερόμενους πολίτες, αποκαθισταμένης έτσι της εμπιστοσύνης τους προς τις Υπηρεσίες του Ιδρύματος.

Συγκεκριμένα θα θέλαμε να επισημάνουμε τα ακόλουθα:

1. Πράγματι σύμφωνα με το με αριθμ. πρωτ. Σ48/119/20.11.2013 Γενικό Έγγραφο της Διεύθυνσης Παροχών της Διοίκησης του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ , *«στην περίπτωση που η αχρεώστητη χορήγηση του ΕΚΑΣ οφείλεται στην απόκρυψη στοιχείων (π.χ. άλλης σύνταξης) εκ μέρους του συνταξιούχου, το ποσό θα αναζητείται στο διπλάσιο (βλ. άρθρο 34 παρ. 6 του Ν. 3996/2011)»*

Προκειμένου όμως να αποσαφηνιστεί η έννοια *«απόκρυψη στοιχείων»* που χρησιμοποιείται στο Γενικό Έγγραφο της Διοίκησης εκτιμούμε ότι θα πρέπει να απευθυνθούμε σε αυτή καθεαυτή την νομοθετική διάταξη, για την υλοποίηση της οποίας εξεδόθησαν οι προαναφερθείσες οδηγίες.

Σύμφωνα λοιπόν με την διάταξη αυτή, (ν. 3996/2011, άρθρο 34, παράγραφος 6)

«Οι συνταξιούχοι που λαμβάνουν σύνταξη από περισσότερους του ενός ασφαλιστικούς φορείς κύριας ασφάλισης, το Δημόσιο ή το ΝΑΤ επιλέγουν με αίτηση τους τον φορέα που θα καταβάλλει το επίδομα. Σε περίπτωση υποβολής ανακριβούς δήλωσης εκ μέρους του συνταξιούχου είτε για τον φορέα καταβολής του επιδόματος είτε για τα εισοδηματικά στοιχεία, καθώς και σε περίπτωση πολλαπλής είσπραξης του επιδόματος, τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά του επιδόματος παρακρατούνται στο διπλάσιο, από το ποσό της κύριας σύνταξης, σε έξι (6) μηνιαίες δόσεις, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του ασφαλιστικού οργανισμού».

Η διάταξη αυτή, η οποία είναι η ίδια με την αντίστοιχη διάταξη του προϊσχύσαντος για το ΕΚΑΣ άρθρου 24 του ν. 2556/1997, απαιτεί, για την αναζήτηση του διπλάσιου ποσού, συγκεκριμένη συμπεριφορά του συνταξιούχου από την οποία να προκύπτει **δόλος**, δηλ. συγκεκριμένη θετική ενέργεια με σκοπό να παραπλανήσει τον ασφαλιστικό φορέα και να καρπωθεί, αχρεωστήτως, το επίδομα. Για αυτό ακριβώς τον λόγο ο νόμος προβλέπει είτε **«υποβολή ανακριβούς δήλωσης»** από το συνταξιούχο είτε **«πολλαπλή είσπραξη»**.

Στις περιπτώσεις αυτές, και κυρίως στην πρώτη, προκύπτει με ασφάλεια συνειδητή δόλια συμπεριφορά, προκειμένου, ξεγελώντας το Ταμείο, να καρπωθεί το ΕΚΑΣ.

Τίθεται όμως το ερώτημα, εάν στην συγκεκριμένη περίπτωση του κυρίου ****, εκδηλώθηκε τέτοιου είδους συμπεριφορά, η οποία να θεμελιώνει δόλο εκ μέρους του.

Υπενθυμίζεται ότι στην ερευνώμενη περίπτωση:

1. Ουδέποτε υπεβλήθη ανακριβής δήλωση από τον ίδιο, αφού άλλωστε ουδέποτε υπεβλήθη αίτημα για την χορήγηση του ΕΚΑΣ.

2. Το ΕΚΑΣ του χορηγήθηκε μέσα στο καλοκαίρι του 2013, τα δε σχετικά ενημερωτικά σημειώματα τα έλαβε πολύ αργότερα.

3. Ήδη από το Φεβρουάριο 2013 γίνονταν, από το ΙΚΑ, οι μειώσεις του ν. 4093/2012, γεγονός από το οποίο, ευλόγως προκύπτει ότι το Ίδρυμα ήταν ενήμερο για το σύνολο των συνταξιοδοτικών παροχών του κ. ***** άρα και για την χορήγηση της επικουρικής σύνταξης, αφού οι μειώσεις αυτές υπολογίζονται στο συνολικό ποσό σύνταξης ή στο άθροισμα των συντάξεων¹.

4. Τα χορηγούμενα ποσά της επικουρικής σύνταξης δηλώθηκαν κανονικά στην εφορία, με τα αρχεία της οποίας δυνητικά εκτελούνται διασταυρώσεις, (αρχής γενομένης από το οικονομικό έτος 2013) με συμπληρωματικές δηλώσεις και για τα έτη 2010, 2011 (οικονομικά έτη 2011 & 2012).

5. Όντως στο Ενημερωτικό Σημείωμα που αποστέλλεται τριμηνιαίως μνημονεύεται η υποχρέωση του ασφαλισμένου να ενημερώσει την Υπηρεσία Συντάξεων για κάθε αλλαγή. Η παράλειψη όμως αυτή, (συνδυαζόμενη με το γεγονός ότι αφενός η χορήγηση της επικουρικής σύνταξης πρόεκυψε από τις κρατήσεις του ν. 4093/2012 και αφετέρου ότι τα ποσά αυτά δηλώνονταν στην εφορία), θεωρούμε ότι σε καμία περίπτωση δεν θεμελιώνει δόλο εκ μέρους του ασφαλισμένου με σκοπό να παραπλανήσει τα όργανα του Ταμείου.

Για το λόγο αυτό άλλωστε ο νομοθέτης της διάταξης του άρθρου 36 του ν. 3996/2011, προκειμένου να επιβληθεί η παρακράτηση στο διπλάσιο, δεν αρκείται απλώς στην μη εκπλήρωση της υποχρέωσης να ενημερώνει το Ταμείο, αλλά ζητά ρητά, ύπαρξη δόλου, ο οποίος να προκύπτει από θετικές ενέργειες (όχι παραλείψεις) δηλ. είτε υποβολή ανακριβούς δήλωσης, είτε πολλαπλής είσπραξης του ΕΚΑΣ.

Στην περίπτωση λοιπόν που όχι μόνο ανακριβής δήλωση δεν υπήρξε αλλά ούτε καν αίτημα για χορήγηση του ΕΚΑΣ, θεωρούμε ότι η αναζήτηση του καταβληθέντος ποσού στο διπλάσιο αντίκειται όχι μόνο στην αρχή της χρηστής διοίκησης αλλά και σε αυτή καθαυτή την διάταξη της παραγρ. 6 του άρθρου 34 του ν. 3996/2011.

Γενικότερα, για το ζήτημα αυτό ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι, ειδικά οι περιπτώσεις κατά τις οποίες η αχρεώστητη καταβολή του ΕΚΑΣ έγινε χωρίς να προηγηθεί αίτηση του συνταξιούχου, και εφόσον βεβαίως δεν συντρέχει κάποια παράλληλη ενέργεια από την οποία να προκύπτει δόλος εκ μέρους του, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παραγρ. 6 του άρθρου 34 του ν. 3996/2011, και

¹ Συγκεκριμένα σύμφωνα με την παραγρ. 1 της υποπαραγράφου ΙΑ.5. «Μείωση συντάξεων και εφάπαξ βοηθημάτων» του ν. 4093/ 2012, «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 - Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν.4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016».

«Από 1.1.2013 η μηνιαία σύνταξη ή το άθροισμα των μηνιαίων συντάξεων άνω των 1.000,00 ευρώ από οποιαδήποτε πηγή και για οποιαδήποτε αιτία μειώνονται ως εξής: α. Ποσό σύνταξης ή αθροίσματος άνω των 1.000,01 ευρώ και έως 1.500,00 ευρώ μειώνεται στο σύνολο του ποσού κατά 5% και σε κάθε περίπτωση το ποσό που εναπομένει δεν μπορεί να υπολείπεται των 1.000,01 ευρώ.β. Ποσό σύνταξης ή αθροίσματος από 1.500,01 ευρώ έως 2.000,00 ευρώ μειώνεται στο σύνολο του ποσού κατά 10% και σε κάθε περίπτωση το ποσό που εναπομένει δεν μπορεί να υπολείπεται των 1.425,01 ευρώ. γ. Ποσό σύνταξης ή αθροίσματος από 2.000,01 ευρώ έως 3.000,00 ευρώ μειώνεται κατά ποσοστό 15% και σε κάθε περίπτωση το ποσό που εναπομένει δεν μπορεί να υπολείπεται των 1.800,01 ευρώ. δ. Ποσό σύνταξης ή συντάξεων από 3.000,00 ευρώ και άνω μειώνεται κατά ποσοστό 20% και σε κάθε περίπτωση το ποσό που εναπομένει δεν μπορεί να υπολείπεται των 2.550,01 ευρώ. Στο ως άνω άθροισμα λαμβάνονται υπόψη τα μερίσματα, καθώς και κάθε είδους προσαυξήσεις. Επί του αθροίσματος αυτού το ποσό της μείωσης επιμερίζεται αναλογικά σε κάθε φορέα ή τομέα και αποτελεί έσοδο του οικείου ασφαλιστικού φορέα ή τομέα. Για τον υπολογισμό του ποσοστού της μείωσης λαμβάνεται υπόψη το καταβλητέο ποσό συντάξεως ή του ως άνω αθροίσματος την 31.12.2012 μετά τις μειώσεις και τις παρακρατήσεις της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης συνταξιούχων.[...]»

ως εκ τούτου δεν θα πρέπει να παρακρατούνται στο διπλάσιο τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά.

Τούτων δοθέντων θεωρούμε ότι θα πρέπει να γίνει δεκτή η αίτηση θεραπείας του κ. **** και να αναζητηθούν από αυτόν τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά ΕΚΑΣ, χωρίς την επαύξηση στο διπλάσιο, αφού όπως προαναφέρθηκε ούτε ανακριβή δήλωση υπέβαλε ούτε πολλαπλή είσπραξη του επιδόματος έλαβε χώρα.

Τελειώνοντας είναι ανάγκη να σας αναφέρω, αν και εκ περισσοῦ, ότι η εν προκειμένω διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη δεν έχει, σε καμιά περίπτωση, την έννοια να προκαταλάβει την ανεξάρτητη κρίση της Τ.Δ.Ε., η οποία θα συζητήσει την αίτηση θεραπείας του κυρίου ****, παρεμβαίνοντας υπέρ της μιας ή της άλλης πλευράς, πολύ δε περισσότερο να υποκαταστήσει, στην αρμοδιότητά του, το ανώτερο αυτό ασφαλιστικό ὄργανο του Ιδρύματος.

Αντιθέτως, μοναδικό στόχο, (στο πλαίσιο των διατάξεων του Ν. 3094/2003), της παρέμβασης της Αρχής, αποτελεί η συμβολή της στην επίλυση του προβλήματος στην βάση της αρχής της νομιμότητας, κάτι που θα επιτευχθεί εφόσον, έχοντας διερευνηθεί ενδελεχώς και απαντηθεί στο σύνολό τους, τα ερωτήματα που εκκρεμούν και σχετίζονται με το συγκεκριμένο πρόβλημα, εκδοθεί, σύμφωνα και με το άρθρο 17 του Ν. 2690/99, σαφώς, ειδικώς και επαρκώς αιτιολογημένη Απόφαση της ΤΔΕ, η οποία μη αφήνοντας με τον τρόπο αυτό περιθώρια σοβαρής αμφισβήτησης, θα συμβάλει στην εμπέδωση σχέσεων εμπιστοσύνης του Ιδρύματος με τους συναλλασσόμενους πολίτες.

Τέλος, θα ήθελα να σας παρακαλέσω, προκειμένου να συνεχιστεί και να ολοκληρωθεί, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 4 του Ν. 3094/2003 και στο άρθρο 4 του Π.Δ. 229/1999, η έρευνα της συγκεκριμένης αναφοράς από τον Συνήγορο του Πολίτη, να φροντίσετε έτσι ώστε να εκδικαστεί, το συντομότερο δυνατόν, η εκκρεμούσα ένσταση, κοινοποιώντας και στην Αρχή αντίγραφο τόσο της σχετικής Απόφασης της Τ.Δ.Ε. όσο και άλλων στοιχείων του φακέλου, τα οποία θεωρείτε κρίσιμα, για την από μέρους μας απόκτηση πλήρους και σαφούς εικόνας του ζητήματος.

Με την πεποίθηση ότι θα έχουμε σύντομα απάντηση εκ μέρους σας, σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για την συνεργασία και παραμένουμε πάντοτε στη διάθεσή σας, για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση θελήσετε.

Με τιμή

Χρήστος Α. Ιωάννου
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

- 1.ΙΚΑ – ΕΤΑΜ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
Γενική Δ/ση Ασφαλιστικών Υπηρεσιών
Δ/νη Παροχών , Τμήμα Κύριας Σύνταξης
Αγίου Κωνσταντίνου 8
102 41 Αθήνα
- 2.Κύριο Ανδρέα **** **